

УДК 347.426.6

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/202-203

Влада СМОЛЯР

курсант ННІ права та підготовки
фахівців для підрозділів
Національної поліції

Кристина РЕЗВОРОВИЧ

завідувач кафедри
цивільного права та процесу,
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ВІДШКОДУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ

Українці зазнали значної моральної шкоди внаслідок військового конфлікту, який досі триває. Військові дії призводять до втрати життів, руйнування міст та селищ, вимушеного переміщення мільйонів людей, травм і страждань. Крім того, війна створила серйозний стрес і травму для психічного здоров'я багатьох українців, особливо тих, хто втратив рідних або був вимушений покинути свої домівки.

У роботі В. Кучера та С. Поляка зазначається, що в Україні людина, її права і свободи, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищими соціальними цінностями (ст. 3 Конституції України). Змістом і спрямованістю діяльності держави є права і свободи людини і громадянина. Відповідно до Конституції України держава відповідає перед громадянами за свою діяльність. Створення та забезпечення прав і свобод людини є першочерговим завданням держави. Однак просте визнання пріоритету прав і свобод ще не означає, що їх реалізація є реальністю. Метою держави є створення відповідних правових механізмів такої реалізації [1].

Відповідно до статті 23 Цивільного Кодексу України моральною шкодою є фізичний біль та страждання, котрих особа зазнала внаслідок травмування або каліцтвом, у душевних стражданнях внаслідок втрати майна або протиправної поведінки щодо неї, її близьких чи родичів [2].

Розмір грошового відшкодування моральної шкоди визначається судом залежно від характеру правопорушення. Визначення розміру відшкодування моральної шкоди, яку зазнала людина, є важливим моментом для прийняття рішення судом. Суд повинен враховувати ступінь моральної шкоди для визначення розміру відшкодування, яке кредитор має отримати від боржника. Принцип справедливості означає, що рішення повинні відповідати реальним наслідкам дій особи. Рішення суду з урахуванням рівня моральної шкоди сприяє реалізації такого принципу.

При оцінці втрат, яких зазнала особа, необхідно дослідити наслідки дій або подій, які призвели до моральної шкоди, і їхній вплив на життя та благополуччя особи. Необхідне залучення фахівців для отримання професійної оцінки моральної шкоди.

Розмір моральної шкоди є умовним, оскільки його неможливо точно виміряти або оцінити. Моральна шкода відображає емоційне, психологічне або духовне страждання, яке може бути суб'єктивним і варіювати від особи до особи. Тому визначення розміру цієї шкоди і відшкодування її в цілому може бути проблематичним і не завжди можливим, оскільки суб'єктивні аспекти шкоди роблять її оцінку складною.

Як зазначає у своїй роботі Т. Мальцева: «Оцінка розмірів відшкодування моральної шкоди потребує всебічного розгляду, глибокого осмислення ситуації, що виникла. Всебічний розгляд містить оцінку найдрібніших деталей (місце, час, обставини, спосіб здійснення правопорушення, яке було причиною завдання моральної шкоди), не кажучи вже про більш істотні (як було завдано моральну шкоду, оцінка особистості потерплого та ін.)» [3].

Для поліпшення механізму оцінки рівня моральної шкоди, завданої особі, необхідна розробка чітких стандартів та критеріїв щодо оцінки моральної шкоди для більш об'єктивних рішень. Застосування аналітики даних, зокрема, допоможе в аналізі великих обсягів інформації та у визначенні моральної шкоди.

Залучення громадськості до процесу оцінки моральної шкоди забезпечить більш

широку перспективу та врахування різноманітних думок та досвіду.

Необхідним також є залучення експертів з різних галузей, таких як психологія, етика, соціологія, – це дозволить провести комплексний аналіз для повного та об'єктивного уявлення про ситуацію.

Слід наголосити, що відшкодування моральної шкоди вимагає уважного вивчення конкретної ситуації та врахування різних аспектів, таких як психологічні, емоційні, фізичні та соціальні наслідки для потерпілого. Визначення розміру відшкодування моральної шкоди часто є складним завданням і може вимагати участі експертів з різних галузей. Важливо також пам'ятати про засудження винних та попередження подібних ситуацій у майбутньому. Ефективна система відшкодування моральної шкоди сприяє підтримці прав потерпілих та збереженню справедливості й етичності в суспільстві.

1. Кучер В. О., Поляк С. П. Визначення розміру компенсації моральної шкоди. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. 2014. Вип. 1. С. 120–132.

2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.

3. Мальцева Т. В. Проблема визначення розмірів компенсації моральної шкоди, завданої внаслідок порушення особистих немайнових прав фізичної особи. *Вісник НУВС*. 2004. № 27. С. 118–126.

УДК 347.211

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/203-206

Ганна ТЕРЕХОВА

курсант ННІ права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції

Кристина РЕЗВОРОВИЧ

завідувач кафедри цивільного права та процесу Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент

ЦИФРОВЕ ПІРАТСТВО: ВИКЛИКИ ДЛЯ ПРИВАТНОПРАВОВИХ ВІДНОСИН ТА ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

Цифрове піратство, що охоплює незаконне копіювання та розповсюдження контенту в цифровому форматі, набуло масштабів серйозної проблеми в сучасному світі. Цей феномен кидає виклик приватноправовим відносинам, а також ставить під загрозу захист прав людини. З одного боку, цифрове піратство шкодить приватноправовим відносинам, адже воно:

- порушує авторські та суміжні права: позбавляє власників контенту законного доходу та стимулів для створення нового контенту;
- завдає шкоди економічним інтересам: веде до втрати прибутку для правовласників та легальних платформ, негативно впливаючи на розвиток індустрії розваг та економіки в цілому;
- створює недобросовісну конкуренцію: ставить легальні платформи в не вигідне становище, адже піратські ресурси пропонують контент безкоштовно;
- негативно впливає на розвиток індустрії розваг: може призвести до скорочення робочих місць та зниження інвестицій у цю сферу.

З іншого боку, цифрове піратство несе ризики для захисту прав людини, адже воно може призвести до:

- цензури та обмеження доступу до інформації: правовласники можуть бути менш схильні ділитися контентом, якщо їм не гарантується захист їхніх прав;
- порушення права на свободу слова: автори контенту можуть бути менш схильні висловлювати свої думки та ідеї, якщо їм не гарантується захист їхніх прав;